

**การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนใหญ่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
Mainstreaming Educational Management Through The Regular Classrooms
Of a Pilot of School In Ban Nonyai School Under The Office Of Roi Et
Educationan Service Area 3**

ผู้วิจัย: ณรงค์ ฝุ่นมะนาว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วม และสร้างรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนบ้านโนนใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อให้ได้ตามกรอบมาตรฐาน 4 ด้าน โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 5 กลุ่ม คือผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน 7 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน ผู้ปกครองเด็กนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม 20 คนและผู้ปกครองเด็กปกติ 20 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน แล้วจัดประชุมสนทนาเพื่อร่วมสร้างรูปแบบการจัดการเรียนร่วม นำข้อมูลมาวิเคราะห์ แล้วนำมาอภิปรายผลเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาด้านปัจจัย โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ มีความพร้อมในเรื่องของอาคาร สถานที่ และสภาพแวดล้อมมีแหล่งเรียนรู้ มีการเตรียมสื่อ บริการไว้ ผู้บริหาร ครู ชุมชนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม มีครูที่จบการศึกษาพิเศษโดยตรง และครูในโรงเรียนทุกคนผ่านการอบรมการศึกษาพิเศษ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองนักเรียนปกติ และชุมชน ได้รับทราบถึงนโยบายการจัดการเรียนร่วม มีปัญหาในส่วนของครูไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ครูไม่ครบชั้นเรียน ครูมีภาระงานมากงบประมาณไม่เพียงพอ ลดจำนวนลงทุกปี แต่ภาระงานจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนไม่ได้ลดตามจึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง

2. สภาพและปัญหาด้านกระบวนการบริหาร โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการจัดการเรียนร่วมไว้อย่างชัดเจนมีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ มีแผนปฏิบัติการประจำปี มีการรายงานผลประจำปี การบริหารส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร และครู ในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน รับทราบนโยบายและพร้อมจะให้ความร่วมมือ เรื่องการบริหารจัดการมอบให้ผู้บริหารเป็นผู้จัดการและดำเนินการ ส่วนปัญหาที่พบโรงเรียนยังขาดประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารอย่างแท้จริง เป็นเพียงผู้รับทราบนโยบายของโรงเรียน และชุมชนยังมีความคิดที่ว่า การบริหารต้องเป็นเรื่องของผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียว

3. สภาพและปัญหาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีจำนวนครูไม่ครบชั้น ครูแต่ละคนมีภาระงานมาก การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการสอนเสริมนอกเวลาเรียน นักเรียนมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การสอนครูทุกคนจะเน้นทักษะพื้นฐาน ทักษะทางสังคม ทักษะทางด้านอาชีพ และทักษะวิชาการ ส่งเสริมให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมที่โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้นตามศักยภาพ โรงเรียนยังขาดสื่อ บริการ ที่เหมาะสม ไม่เพียงพอต่อการเสริมทักษะทางวิชาการของเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชนยังมีความคิดว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของครูเพียงฝ่ายเดียว ตัวเองไม่มีความรู้ ไม่สามารถสอนบุตรหลานได้ ไม่มีเวลา และยังขาดการกระตุ้นยั่วยุ ให้บุตรหลานมีความกระตือรือร้นในเรื่องการเรียน

4. สภาพและปัญหาด้านคุณภาพนักเรียน มีการวัดผลด้านการเรียนของเด็กพิเศษเรียนร่วมในแต่ละวิชา ครูประจำชั้นและครูสอนเสริมร่วมกันประเมิน ด้านพฤติกรรม และพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน มีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมตามศักยภาพผู้เรียน ทุกคนมีพัฒนาการดีขึ้น มีแฟ้มสะสมงานเรียนเสริม ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากทางโรงเรียนอย่างดี ครูผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อพัฒนาการของนักเรียน แต่ยังมีปัญหาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน การเขียนและการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนบางคนที่ยังไม่ได้ตามเป้าหมายที่เขียนไว้

ในส่วนรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนบ้านโนนใหญ่ ดังนี้

ด้านปัจจัย จัดให้มีห้องสอนเสริมวิชาการเฉพาะ มีบุคคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการศึกษาพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบงาน ส่งเสริมให้ความรู้สร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้บริหาร ครูผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนทุกปีการศึกษา

ด้านกระบวนการบริหาร จัดตั้งกลุ่มผู้ปกครองเด็กพิเศษเรียนร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน เพื่อร่วมวางแผนทางและพัฒนา รับการนิเทศงานเรียนร่วมจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดทุกภาคเรียน นำเสนอผลงาน ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้ทราบเป็นระยะ มีการคัดกรองเด็กทุกปี จัดหาสื่อ บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ปรับเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม มีแผนการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการจัดการเรียนรู้ (IIP) จัดตารางสอนเสริม วันที่สอนเสริมให้แน่นอน ประสานความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนพร้อมทั้งส่งเสริมให้ร่วมกิจกรรมและสอนเสริมเด็ก

ด้านคุณภาพนักเรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (IIP) ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้มีแฟ้มสะสมงานการเข้าเรียนเสริมวิชาการทุกคนเพื่อใช้ประกอบการวัดผลประเมินผล การวัดประเมินผลของผู้เรียนต้องวัดทุกด้าน การอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถภาพร่างกายตามศักยภาพของแต่ละคน มีการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียน ทุกปีการศึกษา

คำสำคัญ: การจัดการเรียนร่วม

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the problem and condition of inclusion study and build a model of inclusion study of Ban Nonyai School of Roi Et Educational Service Area Office 3 to conform to 4 standard frames. The study involved interviewing information group consisting of one school administrator, 7 teachers, 2 basic educational school directors, 20 parents of special need students and 20 parents of regular students for a total of 50 people. Thereafter, a discussion session was arranged to find a model of inclusion study. Data was analyzed and discussed in article and the result of the research found that:

1. For condition and problem in resource availability, Ban Nonyai school is ready in the area of building, venues and environmental condition. There is media material readily available for usage. The administrator, teachers and community have good attitude toward inclusion study. There are teachers who graduated in the field of special education and all teachers were trained in special education. Basic Education Commission, parents of special need students, parents of regular students and the community acknowledge the inclusion study policy. There is a problem of deficiency in the number of teachers comparing to the number of students. Insufficient teachers for the classrooms, teachers have lot of other responsibility, and inadequate and decreasing budget but the school's responsibility to provide the education is not decreased, resulting in intermittent development.

2. For condition and problem relating to management process, the school has clearly specified the policy of inclusion study by appointing a person responsible for the project and has annual operation plan and operation report. The management is mainly the responsibility of administrators and teachers. The Basic Education Commission, parents of students and community acknowledge the policy

การประชุมทางวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 3

and are ready to cooperate. The management and operation are assigned to administrator. The problems found was that the school lack publicity and fail to give an opportunity for Basic Education Commission, parents of students and community to seriously participate in the administration. They only acknowledge the school policy and the community still have the idea that the administration must be done solely by the administrators.

3. For condition and problem relating to teaching and studying, there are not enough teachers for all the classrooms. Each teacher has heavy workload and the studying and teaching emphasize extra teaching beyond the normal school hours. Students have individual educational plan (IEP). All teachers emphasize teaching of basic, social, career, and academic skills and encouraging students to participate in every activity that the school or other agency has potential to arrange. The school does not have enough media material and appropriate services to meet the demand to improve academic skill of students. Parents and community still think that the studying and teaching arrangement is the sole responsibility of the teachers, as they do not have the knowledge and time to teach their children. There is nothing to encourage their children to pay attention to their learning.

4. For condition and problem of quality of the students, there is a learning evaluation of the special need students in each class. The homeroom teacher and other supplemental teachers help evaluate the behavior and the development of each student. There is some adjustment of the study content to adapt to the potential of students. All of the students have improved. There are files to record the supplemental learning which have been taken care of very well by school. Teachers, parents and community are satisfied with the development of students but there still are some problems with achievement in reading, writing and reasoning of some students. For the model of inclusion study of Baan Nonyai School, we found that:

For resources, there is a special class for tutoring with staff who understand the teaching of special need students. The school also promotes knowledge and encourages good attitude for administrators, teachers, parents and community every academic year.

For management, the school set up a group of special need students' parents and management committee to plan the method and development. They also

supervise inclusion study instruction from the Provincial Inclusion Study Center, present the achievement and information to parents and community. There is a student screening process every year. The school also provides media material, services and other appropriate accommodation.

For the studying and teaching process, the subject contents has been adjusted to adapt to the students of inclusion study. There is a learning development plan for each student by providing individual education plan (IEP), individual implementation plan (IIP) and confirmed tutoring schedule. There is also cooperation between teachers and parents in arranging studying and teaching including encouraging participation in student activities and tutoring.

For quality of students, the school set up individual implementation plan (IIP) to conform to individual education plan (IEP). There are files for keeping record of supplemental study of every student to be used in the evaluation process. The evaluation of students are performed in all subjects i.e. reading, writing, reasoning, desired quality and physical capability of each individual. There is a satisfaction evaluation of parents, community and school's staff and students every year.

Keyword: mainstreaming educational management

บทนำ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคน ให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาที่ให้โอกาสแก่เด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมเรียน ร่วมใช้ชีวิตกับเด็กปกติในระบบโรงเรียนเพื่อให้เด็กได้

พัฒนาเต็มศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้และใช้ความสามารถที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543) ดังที่ ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 188) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า เป็นการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษวิธีหนึ่ง ซึ่งนำเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนเดียวกับเด็กปกติ เพื่อทดแทนวิธีเดิมที่จัดเป็นกลุ่มตามประเภทของความบกพร่อง

โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต3 ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ซึ่งมีเด็กพิเศษร่วมทั้งหมด จำนวน 20 คน จัดได้ 2 ประเภท คือ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จำนวน 19 คน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 1 คน (โรงเรียนบ้านโนนใหญ่. 2551)

ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูในโรงเรียนนี้และในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ได้พบปัญหาหลายอย่างในการจัดการเรียนร่วม จึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบเพื่อที่จะนำมาแก้ปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนให้เกิดผลสำเร็จต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองเด็กนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม และผู้ปกครองเด็กนักเรียนปกติ ในโรงเรียนบ้านโนนใหญ่ รวมทั้งสิ้น 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สังเกตเป้าหมายและศึกษาเอกสารหลักฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนบ้านโนนใหญ่ เช่น แผนปฏิบัติงานโรงเรียน ข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประวัติหมู่บ้าน ประวัติโรงเรียน สมุดบันทึกหมายเหตุรายวัน แผนการนิเทศงานเรียนร่วม แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการจัดการเรียนรู้ (IIP) รายงานการจัดประชุม อบรม สัมมนา

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมและผู้ปกครองเด็กปกติที่บ้านใกล้เคียงเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม

2.3 การประชุมกลุ่ม เป็นการนัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ร่วมทำวิจัยทั้งหมดเพื่อร่วมสร้างรูปแบบการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนบ้านโนนใหญ่ และร่วมเสนอแนะต่างๆ

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำร่างเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจ เสนอแนะปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. นำร่างเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบโครงสร้างของเนื้อหา ความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จำนวน 3 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

3. ปรับปรุงเครื่องมือแล้วจึงจัดทำแบบสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากประเด็นการสังเกต การสัมภาษณ์ และเอกสารข้อมูลในเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัยเสนอต่อที่ประชุมสนทนากลุ่มกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อทราบข้อมูลเพื่อร่วมสร้างรูปแบบในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน แล้วนำรูปแบบที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 7 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และให้ข้อเสนอแนะ

5. ผู้วิจัยนำรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วนำกลับมาเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยได้รับทราบ

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนบ้านโนนใหญ่

1. ด้านปัจจัย ในเรื่องอาคารสถานที่โรงเรียนมีห้องสอนเสริมสำหรับสอนเสริมวิชาการเป็นส่วนเฉพาะ มีผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นครูแกนนำในการจัดการเรียนร่วมเป็นผู้ดูแล มีการคัดกรองเด็กทุกปี มีความพร้อมในเรื่องของห้องเรียน บริเวณโรงเรียนมีอาคารประกอบการสำหรับจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักเรียน มีการกำหนดแผนงานและกรอบนโยบายการทำงานอย่างชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีครูที่รับผิดชอบโครงการโดยตรงและเป็นครูแกนนำ ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมอย่าง

สม่ำเสมอ มีการสอนเสริมให้เด็กหลังเลิกเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ผู้ปกครอง และคนในชุมชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ไม่มาก งานกิจกรรมต่างๆที่ โรงเรียนจัดขึ้นชุมชนก็ให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี ส่วนงบประมาณก็ได้รับ สนับสนุนจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด และหน่วยงานต้นสังกัด

2. ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการจัดการเรียนร่วม โดยมีครู แกนนำจัดการเรียนร่วมเป็นผู้รับผิดชอบ มีแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน มีการคัดแยก เด็กทุกคนใช้เครื่องมือในการคัดแยกเบื้องต้น และให้แพทย์วินิจฉัยซ้ำในรายที่มีอาการค่อนข้าง หนัก มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ตลอดจนให้ชุมชน ในเขตบริการและชุมชนใกล้เคียง มีการเตรียมความพร้อม ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และนักเรียน ทั้งเด็กพิเศษเรียนร่วมและเด็กปกติในการช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน

3. ด้านการจัดการเรียนกร จัดให้เด็กได้เรียนร่วมเต็มเวลาในชั้นเรียนปกติ แล้วให้เรียน เสริมบางเวลาหลังเลิกเรียน ครูผู้รับผิดชอบแต่ละคน จะเป็นผู้จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบสอนเสริมรวมทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ (IIP) โดยจะมีครู แกนนำจัดการเรียนร่วมคอยให้คำปรึกษาและแนะนำ ส่วนผู้ปกครองของเด็กที่เป็นเด็กพิเศษ เรียนร่วมก็จะได้รับการอบรมจากครูแกนนำจัดการศึกษาพิเศษและคณะในเรื่องเกี่ยวกับบุตร หลานของตนเอง

4. ด้านคุณภาพของผู้เรียน จากการศึกษาข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ในด้านการ พัฒนาทักษะที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็น เป็นกรวัดผลด้านการเรียนของเด็กพิเศษเรียนร่วมในแต่ละ วิชา ครูประจำชั้นและครูผู้สอนก็จะร่วมกันประเมิน ซึ่งเนื้อหาของแต่ละวิชาก็จะปรับให้เหมาะสม ตามสภาพความพร้อมของแต่ละบุคคล เด็กที่ได้รับการสอนเสริมทุกคนมีพัฒนาการดีขึ้นทุก ด้าน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อพัฒนาการของนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษเรียนร่วม

ปัญหาของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนบ้านโนนใหญ่

1. ด้านปัจจัย

1.1 โรงเรียนบ้านโนนใหญ่มีจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน มีครูขาดเกณฑ์อยู่ จำนวน 2 คน ทำให้ครูต้องรับภาระงานหลายอย่าง ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน

1.2 การให้งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ มีจำนวนน้อยและลดลงทุกปีการศึกษา จึงทำให้เกิดการพัฒนา ไม่ต่อเนื่อง

2. ด้านกระบวนการบริหาร

2.1 โรงเรียนยังขาดการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งในการบริหารงานจัดการเรียนร่วมต้องได้รับประสานความร่วมมือกันหลายฝ่ายจึงจะทำให้งานสำเร็จได้ สอดคล้องกับ(ธีระ ฤกษ์เจริญ. 2546 : 57) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า หลักการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) เป็นหลักการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีหลักการบริหารคือ 1) เป็นการเน้นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน 2) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังสมาชิกโดยตรง 3) เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) เป็น หลักสำคัญ 4) มีความเชื่อว่าโรงเรียนบริหารจัดการตนเองได้ 5) ให้โรงเรียนมีอำนาจและความรับผิดชอบโดยตรงต่อการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยตนเอง และ 6) มีความเชื่อว่าโรงเรียนมิใช่เพียงเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบาย หรือตามแผนงานที่หน่วยเหนือกำหนดเท่านั้น แต่เป็นหน่วยปฏิบัติที่สามารถวิเคราะห์ปัญหาสามารถกำหนดนโยบาย วางแผน และบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง

2.2 ผู้ปกครองนักเรียนเรียนร่วม กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนเป็นผู้รับทราบนโยบายของโรงเรียนเท่านั้น ไม่ได้เข้ามามีบทบาทในเรื่องของการบริหารจัดการและยังมีแนวคิดที่ว่า การบริหารจัดการเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3.1 ผู้ปกครองยังขาดการกระตุ้นช่วยเหลือ ให้นุตรหลานตัวเองมีความกระตือรือร้นในเรื่องการเรียน ในช่วงที่เด็กนักเรียนอยู่บ้าน ผู้ปกครองนักเรียน และคนชุมชนยังมีความคิดที่ว่า การจัดการเรียนการสอนยังเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งที่จริงแล้วการจัดการศึกษาต้องเริ่มจากครอบครัวก่อน สอดคล้องกับ สมพร หวานเสรีจ (2545 : 29) อ้างอิงมาจาก (Otoole, and MeConley. 1995 : 142) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ผู้ปกครองของเด็กพิเศษจำเป็นต้องได้รับการอบรมเพื่อให้มีความรู้ มีทักษะและมีความตระหนักในเรื่องต่อไปนี้คือ 1) พัฒนาการของเด็กทุกๆไป ซึ่งโดยส่วนใหญ่เด็กทุกคนจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นของพัฒนาการ 2) ประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นกับเด็กพิเศษจากการได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพสำคัญมากก็คือผู้ปกครองต้องเชื่อว่า เด็กพิเศษจะพัฒนาได้เร็วขึ้นถ้าหากผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิเศษด้วย 3) เด็กพิเศษต้องมีโอกาสในการฟื้นฟูสมรรถภาพตั้งแต่ยังเล็กและผู้ปกครอง ต้องยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมหรือบริบทในชีวิตประจำวัน และในการช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพจะช่วยให้เด็กพิเศษเรียนรู้ได้มากขึ้น

3.2 ยังขาดสื่อ บริการที่เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กนักเรียน และไม่เพียงพอ ในการเสริมทักษะวิชาการ เช่นการอ่าน การเขียนและการคิดวิเคราะห์

4. ด้านคุณภาพนักเรียน

4.1 ด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ยังมี ปัญหาอยู่ส่วนมากไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ที่เขียนไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งอาจจะเป็นเพราะครูผู้จัดการเรียนการสอนตั้งเป้าหมายด้านทักษะวิชาการไว้สูงเกินไป

จากการศึกษาข้อมูลสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมในระยะที่ 1 แล้วนำ ข้อมูลที่ได้มาร่วมประชุมสนทนากลุ่มเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนบ้านโนน ใหญ่ ดังนี้

1. ด้านปัจจัย

1.1 ผู้บริหารต้องส่งเสริม สนับสนุน และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วมใน โรงเรียน

1.2 เตรียมห้องสอนเสริมเป็นห้องเฉพาะ ใช้สำหรับการสอนเสริมวิชาการและเก็บ สื่อ อุปกรณ์การสอน

1.3 เตรียมบุคลากรรับผิดชอบโครงการที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษพร้อมทั้ง คณะทำงาน

1.4 เตรียมความพร้อม ความเข้าใจ ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการ พิเศษเรียนร่วม ผู้ปกครองเด็กปกติ และคนในชุมชนก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา

1.5 เตรียมความพร้อม ให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างเจตคติที่ดีแก่เด็กปกติ เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน

2. ด้านกระบวนการบริหาร

2.1 จัดตั้งกลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม ในโรงเรียน

2.2 กลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมต้องมีการประชุม พบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หาแนวทางร่วมกัน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2.3 จัดตั้งคณะกรรมการ การจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งจะประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทน องค์กรปกครองท้องถิ่นในชุมชน ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม ผู้ปกครอง เด็กปกติ จำนวนตามความเหมาะสม โดยจะมีผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นที่ปรึกษา

2.4 วางแผนการอบรมพัฒนาครูในด้านการจัดการศึกษาพิเศษทุกปีการศึกษา

2.5 คัดกรองเด็กเป็นรายบุคคลแต่ละปีการศึกษา

2.6 ทำจดหมายข่าว แจงข้อมูล ข่าวสารให้ชุมชนได้รับทราบเกี่ยวกับการจัด การศึกษาพิเศษเรียนร่วมทุกภาคเรียน

2.7 จัดเตรียมสื่อ บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกไว้อย่างเหมาะสม

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3.1 จัดการสอนเสริมวิชาการให้เด็กที่อยู่ในโครงการอาทิตย์ละ 3 วันหลังเลิกเรียน คือ วันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ วันละประมาณ 1 ชั่วโมง

3.2 ปรับเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมรูปแบบแผนการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการจัดการเรียนรู้ (IIP)

3.3 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมประสานความร่วมมือกับครูผู้สอนในการกระตุ้น การชี้แนะ การจูงใจ ตลอดจนการช่วยผู้ให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมตามที่ครูจัดให้ ในช่วงที่เด็กอยู่กับผู้ปกครองที่บ้าน

3.4 ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นร่วมกับเด็กปกติทุกกิจกรรมที่สามารถทำได้

3.5 ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมทุกกิจกรรมในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจัดขึ้น

4. ด้านคุณภาพนักเรียน

4.1 จัดกิจกรรมการสอนตามความสามารถและตามศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล

4.2 ทำแฟ้มสะสมงานการสอนเสริมวิชาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเป็นรายบุคคล

4.3 วัดผล ประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเป็นรายบุคคลในเรื่องทักษะการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ ตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการจัดการเรียนรู้

4.4 วัดผล ประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเป็นรายบุคคลในเรื่องของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งส่วนของผู้ปกครอง และของครูผู้สอน

4.5 วัดผล ประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเป็นรายบุคคลในเรื่องของความสามารถสมรรถภาพของร่างกาย

4.6 มีการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียน ทุกปีการศึกษา

อภิปรายและข้อเสนอแนะ

1. สภาพการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนบ้านโนนใหญ่

1. ด้านปัจจัย โรงเรียนมีความพร้อมในเรื่องสถานที่ เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนจะเป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เกือบทั้งหมด อาคารสถานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหาร มีเจตคติที่ดีในงานเรียนร่วม ให้การสนับสนุน ครูทั้ง 7 คน ผ่านการอบรมการจัดการศึกษาพิเศษ มีการศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนร่วมทุกปีการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน รับทราบนโยบายการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน สภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนล้วนแต่เป็นแหล่งเรียนรู้ สื่อบริการต่างๆโรงเรียนจัดไว้สำหรับเด็กนักเรียนตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 94) ที่กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาพิเศษมีปัญหาในหลายส่วนแต่ครูก็ยังมีขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวนโยบายของการจัดการศึกษาพิเศษที่มุ่งพัฒนา เจตคติ ทักษะ การยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของ บุคลากรทุกฝ่าย

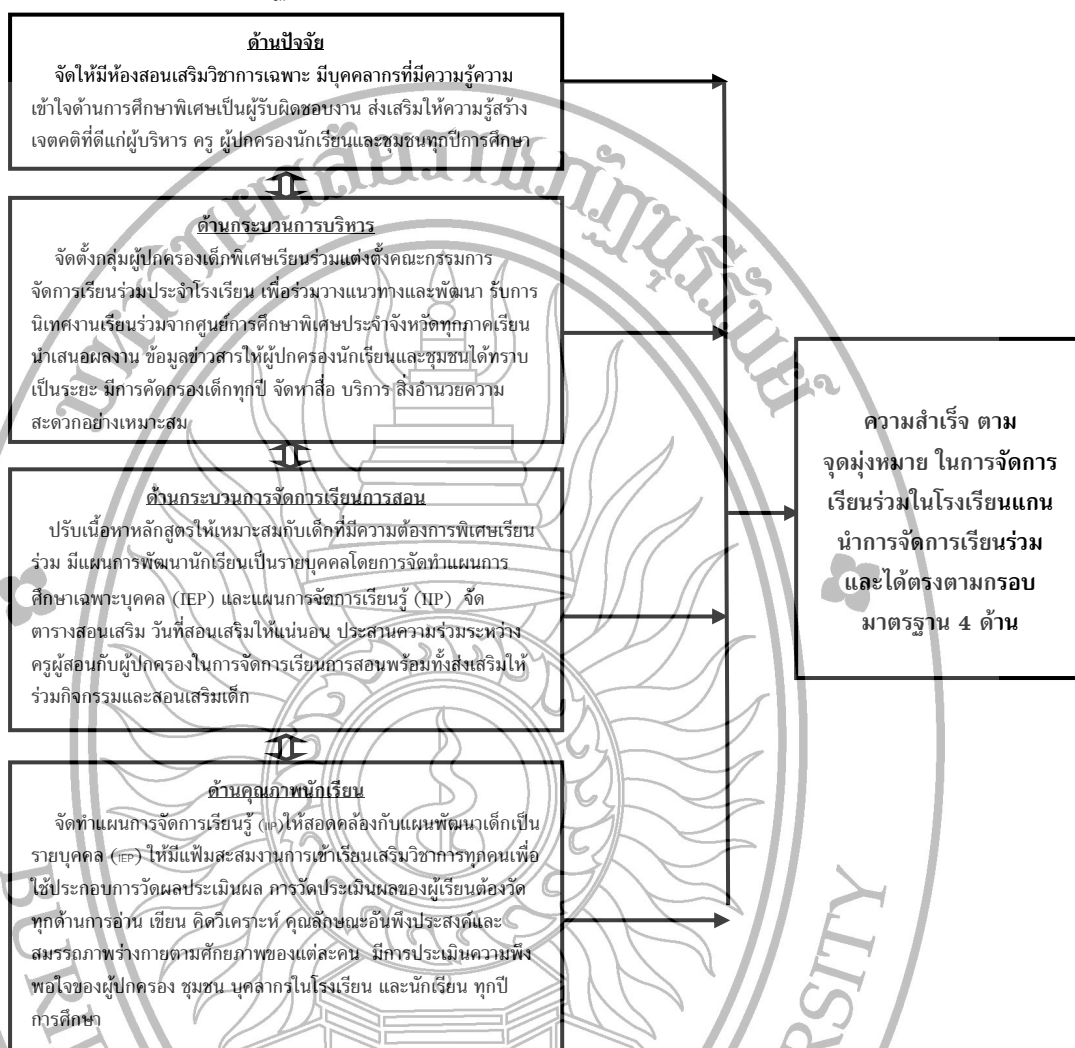
2. ด้านกระบวนการบริหาร โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการจัดการเรียนร่วม มีการ แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบโครงการ มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วม มีการ รายงานผลการปฏิบัติงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ร้อยเอ็ด ทุกปีการศึกษา ในการบริหารจัดการโครงการเรียนร่วมส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของ ผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะครูที่เป็นแกนนำการจัดการเรียนร่วม ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ก็จะรับทราบนโยบาย และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับทาง โรงเรียน แต่ในเรื่องการบริหารจัดการก็จะมอบให้กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดการเรียนร่วมในรูปแบบเรียนร่วมเต็มเวลา ในชั้นเรียนปกติ แล้วให้เด็กเรียนเสริมบางเวลาหลังเลิกเรียน ครูสามารถเบิกหรือยืมสื่อ บริการ และอุปกรณ์ต่างๆในการจัดการเรียนการสอนได้จากห้องสอนเสริม ครูผู้รับผิดชอบแต่ละคน จะ เป็นผู้จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการจัดการเรียนรู้ (IIP) โดยจะมีครูแกน นำการจัดการเรียนร่วมคอยให้คำปรึกษา ผู้ปกครองทุกคนให้การยอมรับคำปรึกษาจากคณะครู และร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุตรหลานตัวเองแก่คณะครู ส่วนกิจกรรมการสอน หรือวิธีการต่างๆในการสอนก็จะมอบหมายให้คณะครูเป็นผู้ดำเนินการ

4. ด้านคุณภาพของผู้เรียน ในด้านการพัฒนาทักษะที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็น มีการ วัดผลด้านการเรียนของเด็กพิเศษเรียนร่วมในแต่ละวิชา ครูประจำชั้นและครูผู้สอนก็จะร่วมกัน ประเมิน ซึ่งเนื้อหาของแต่ละวิชาก็จะปรับให้เหมาะสมตามสภาพความบกพร่องของแต่ละบุคคล เด็กที่ได้รับการสอนเสริมทุกคนมีพัฒนาการดีขึ้น มีทักษะการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณ ดีขึ้น ทักษะทางสังคมพัฒนาดีขึ้น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อ พัฒนาการของนักเรียน

2. รูปแบบการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนบ้านโนนใหญ่

จากรูปแบบการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนบ้านโนนใหญ่ ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญตามกรอบมาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้

ซึ่งรูปแบบดังกล่าวก็สามารถที่จะเพิ่มหรือปรับให้เข้ากับกับบริบทของพื้นที่ ที่จะจัดการเรียนร่วม ตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 21-22) ที่ได้สรุปผลการวิจัยของนักการศึกษาที่ชื่อ Lipsky และ Garner ได้สำรวจโรงเรียนเกือบ 1,000 โรงเรียน สรุปว่าปัจจัย 7 ประการที่มีความจำเป็นที่ทำให้การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ของผู้นำ 2) ความร่วมมือกันของบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3) การประเมินผลแบบใหม่ 4) การช่วยเหลือคณะทำงานและนักเรียน 5) เงินทุนสนับสนุนที่เหมาะสม 6) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ และ 7) รูปแบบของโปรแกรมการเรียนที่มีประสิทธิภาพ การปรับหลักสูตรและการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 ควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้บริหาร และครูในโรงเรียนทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมให้มากยิ่งขึ้นและอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้พัฒนางานจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน และหน่วยงานอื่นๆเข้ามา มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนางานจัดการเรียนร่วมอย่างแท้จริง เพื่อให้งานประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์

1.2 ควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนางานเรียนร่วม อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง จัดหาสื่อ บริการให้หลากหลายและเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาคำถามพร้อมในโรงเรียนและชุมชนก่อนที่จะมีการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาคำถามสำเร็จจากการนำรูปแบบไปใช้ในการจัดการเรียนร่วม

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545) รายงานการวิจัยการ

ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ.

กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

ธีระ รุณเจริญ. (2546) การบริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง.

บ้านโนนใหญ่. โรงเรียน. (2551) แผนปฏิบัติการการจัดการเรียนร่วม ปีการศึกษา 2551.

ร้อยเอ็ด. งานวิชาการ.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2551) สำนักเลขาธิการสภา

การศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

สมพร หวานเสร็จ. (2545 : ถ่ายเอกสาร) การพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้ปกครองเพื่อฟื้นฟู

สมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย. ปริญญา

นิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546) 2 ทศวรรษการพัฒนาการศึกษา

พิเศษ : ประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบันสู่การพัฒนาในอนาคต (พ.ศ.2529-2555).

กรุงเทพฯ.